

Mercè Lleixà

in memoriam

Toni Vives

Rebo una trucada demanant-me si podria escriure un article sobre la Mercè Lleixà per a la revista que és a punt de sortir. «Tens una setmana», em diuen. Ai, Déu meu! Se'm tira el temps a sobre i l'encàrrec se'm fa tan difícil! Tot se'm fa massa personal com per ser publicat. En fi, ho intento.

Quan el 24 de març rebíem la notícia de la mort del tortosí Ricard Salvat, poc podíem imaginar que, en tan sols cinc setmanes, la mort s'emportaria, també, una veïna seva, la roquera Mercè Lleixà. Les terres de l'Ebre estan de dol i Barcelona, terra d'adopció, també.

La Mercè va tenir el coratge d'entrar al tanatori de les Corts per donar el condol a l'estimada família Salvat. Dic coratge, perquè a cada passa, un mal pressentiment l'ofuscava i la deixava desvalguda. La idea de la mort era massa a prop com per trobar-se-la de front i mirar-la a la cara. Gràcies Enric (Majó) per ser-hi i ajudar-la en aquell moment tan dur.

La Mercè moria en un dia difícil d'oblidar, el dia de la mare, l'1 de maig. Deu mesos separaven la vida de la mort, el final tràgic del seu inici, aquella tarda de

juliol de 2008, quan se li diagnosticava la fatal malaltia: el càncer. Deu accelerats mesos que han transcorregut lentament entre dolors, fàrmacs tòxics i potents, *químios* agressives, punxades i proves de tot tipus..., però, també, molta lluita, constància, positivitat, confiança, bona alimentació i alguna que altra rialla.

Ara ja està. S'ha acabat. I només en queda el record.

Enyoro entre moltes coses, la mirada felina, verd melosa; la rialla descarada; les bellugadisses celles còmplices dels pensaments; la seva veu de vellut i, també, els «Xeic!» i els «Bons collons!», tant de la seva terra; les nits de xerrera incansable, amb aroma de vi negre; els moments dolços...

Ens hem quedat orfes.

Jo de l'esplèndida dona, mare, amant i amiga; la «professió», d'una de les actrius més bones, carismàtiques i humanes que ha donat aquest país. És cert, quan pels mitjans de comunicació diuen que el Teatre ha perdut Mercè Lleixà. El Teatre, ja mai més no podrà gaudir de les seves excel·lents dots interpretatives, ni dels magnífics personatges protagonistes que

■ Mercè Lleixà a *Els enamorats*, de Carlo Goldoni. Director: Calixto Bieito. Festival Grec '90, Mercat de les Flors. (Arxiu Toni Vives.)

■ Mercè Lleixà i Chavarria (Tortosa, 19 de gener de 1960 - Barcelona, 1 de maig de 2009).
(Arxiu Toni Vives.)

hagués pogut fer i que tan lleugerament li han defugit en el transcurs dels seus 49 anys. Això sí, ens deixa, majoritàriament, una llista enorme de personatges secundaris, que ella feia créixer a una dimensió, sovint, per damunt dels protagonistes. Grans moments de Teatre.

Vull parlar de la relació tan personal i profunda que tenia ella cap al seu ofici. Quinze anys al seu costat, en són prou com per conèixer a fons una persona i, en canvi, cada cop que l'anava a veure a un escenari —i sovint hi entrava escèptic—, la Mercè era capaç de sorprendre'm, de fascinar-me, com si aquella fos la primera vegada que la descobrí. A cada personatge, aconseguia enamorar-me altre cop, i

fer créixer el desig per conèixer el misteri que envoltava els seus personatges i que tant em fascinaven. «Com t'ho fas?» —li deia—, i ella m'enviava un somriure generós de complicitat i d'agraïment.

Amb la Mercè vaig entendre que l'art del teatre no és un art mecànic ni repetitiu, pura tècnica i parar la mà, sinó que és un compromís amb un mateix, un sortir a la plaça de braus i donar-s'hi totalment, pujar una muntanya russa emocional sense saber on ni com acabaràs, una lluita per ser estimat, no tan sols pel públic i pels companys, si no per un mateix.

La Mercè era, alhora, molt autoexigent i fràgil. Sabia molt bé que, per modelar el seu personatge, fos quin fos, no li servia

■ Mercè Lleixà a *La cantant calba*, d'Eugène Ionesco. Director: Boris Rotenstein. Teatre Tantarantana, 1995. (Arxiu Toni Vives.)

l'experiència apresada, sinó que sempre havia de començar de nou, anant d'un extrem a l'altre, (això posava frenètics certs directors que volien resultats immediats), tot equivocant-se per saber no «el que havia de fer», sinó «el que no havia de fer». Igual que un escultor talla la fusta per trobar en el seu centre la seva obra d'art, la Mercè es despenia de tot el que explora-

va per finalment quedar-se amb l'essència del personatge.

Recordo la Mercè cul inquiet, mai prou satisfeta amb el seu personatge. De fet, mai no parava d'explorar, ni el dia de l'estrena, ni el famós dia de les bromes. La recordo, sempre abans de cada una de les funcions, dient-se: «Avui provaré això o allò...». No cal entrar en detalls. I a cada funció, davant del públic, trobava una nova perla que la feia feliç o desgraciada, segons el resultat que n'obtenia. Aquesta no ortodoxa tècnica ens ha donat grans moments de Teatre, de Vida, dalt de l'escenari.

La Carla, la nostra filla, que ara té set anys, se'n recordarà sempre, del dia en que la Mercè, la seva mare, va morir. Amics, companys i familiars li dèiem definitivament adéu al tanatori de les Corts, el dilluns 4 de maig, després d'una de les cerimònies més meravelloses que mai he no he presenciat —gràcies, amics, per la vostra dedicació en un moment tan difícil.

Les llavors que lentament i amb paciència la Mercè va plantar, finalment han tingut fruit en el seu adéu. Cada una dels centenars de persones que van venir a acomiadar-se'n —i les que no van poder, també— són l'evidència que les llavors han crescut, són els fruits i les flors de tota una vida. La Mercè ens deia adéu enmig d'un jardí immens d'amics i familiars, que amb molt d'amor i amb una intensitat que feia posar la pell de gallina, l'aplaudien llargament, perquè la Mercè pogués finalment fer el millor mutis de la seva història.

Teló.